

Ridder Roa en de gevaarlijke draak

Over het boek

Auteur: Pim Lammers

Illustrator: Natascha Stenvert

Uitgeverij: Zwijsen

Over de makers

Pim Lammers schreef al verhalen toen hij nog op de basisschool zat. Inmiddels is schrijven zijn beroep geworden. Zijn debuut “Het lammetje dat een varken is” werd al meteen bekroond met een Zilveren Griffel, waardoor hij de jongste Griffel-winnaar in de geschiedenis van de prijs werd. Diversiteit speelt telkens een belangrijke rol in zijn boeken, vooral gender- en seksuele diversiteit. In 2022 ontving hij voor zijn inspanningen voor een diverser kinderboekenlandschap de Boer Boris Premie. Naast kinderboeken schrijft hij ook verhalen, poëzie en (persoonlijke) reportages voor kranten en literaire tijdschriften (voor volwassenen), en werkt hij als vertaler van kinderboeken.

Natascha Stenvert deed als kind niets liever dan lezen, tekenen en knutselen. Ze volgde dan ook een opleiding illustratie aan de kunstacademie in Groningen, en won al meteen na haar afstuderen de illustratiewedstrijd van uitgeverij Lemniscaat. Ze werkte samen met verschillende auteurs, onder andere Pieter Feller, Vivianne den Hollander en Fiona Rempt, en is ook de illustrator van “André het astronautje”, van en over de Nederlandse ruimtevaarder André Kuipers. Haar bekendste personage is de vrolijke kleuter Kolletje. Daarnaast maakte ze ook enkele woordeloze beeldverhalen.

Korte inhoud

Prinses Roa moet met een ridder trouwen. Erg veel zin in heeft ze daar niet in, maar volgens de regels van sprookjes hoort het zo. Dan blijken alle ridders op te zijn... Ze werden gevangen genomen door de draak die prinses Ayla ontvoerde. Prinses Roa grijpt haar kans en gaat eindelijk op avontuur. Als ridder Roa gaat ze zelf prinses Ayla bevrijden!

1. VOOR HET LEZEN

Bekijk samen met de juryleden de cover van het boek. Je vindt er al heel veel verhaalelementen op terug. Laat de juryleden benoemen wat ze zien (torens met vlaggen erop, een bos en figuren die tussen de bomen door kijken, een huisje in het bos waar hartjes uit de schoorsteen komen, in de berg: figuren met helmen op, een vuurspuwende draak, een figuurtje met weelderige haarbos en zwaard), en eventueel al wat fantaseren over wie of wat alles is.

Na het lezen kan je nog eens terugkeren naar de cover om te benoemen wat er werkelijk op staat. (kastelen, het bos met de rovers, het huisje van de verliefde tovenaars Bonno, de gevangen genomen ridders, draak Moena, prinses/ridder Roa).

Kijk ook even naar de achterkant. Daar staat het AVI-niveau van het boek.

- Ben je vertrouwd met AVI-lezen?
- Vind je het fijn wanneer er een AVI-niveau aangegeven staat op het boek (biedt het een houvast om te weten of dit boek iets voor jou is?) of net niet (heb je slechte ervaringen met AVI-lezen, en zo ja, welke?). Mocht je negatieve reacties op het AVI-lezen krijgen, kan je de juryleden in elk geval verzekeren dat het niveau niet van belang is. Alle kinderen kunnen plezier beleven aan dit verhaal, ongeacht hun leesniveau.

2. HET VERHAAL

2.1. Personages

Het hoofdpersonage: prinses / ridder Roa

- Hoe zou jij Roa omschrijven?
- Stel dat je Roa in het echt zou tegenkomen, wat zou je reactie zijn? Zou je bevriend willen zijn met haar? Zou je wat bang zijn van haar? Zou je haar ontwijken of net met haar willen praten / spelen? Zou je (net als prinses Ayla) misschien zelfs verliefd kunnen worden op haar?
- Herken je iets van jezelf in Roa? Wat dan?

De andere personages

- Welke typische sprookjespersonages vind je allemaal terug in het verhaal? (prinsessen, ridders, lakeien, rovers, tovenaars, draak, koning, koningin...)
- Welke personages gedragen zich heel typisch naar de rol die van hen verwacht wordt (de lakeien, de moeder van Roa en de vader van Ayla (vooral in het begin), de ridders, Ayla (gedeeltelijk), de rovers)
- Welke personages doen net niet wat van hen verwacht wordt (Roa, Ayla (gedeeltelijk), de ridder die bakker wordt, de tovenaars, de draak)
- Welk personage vind je het sympathiekst of het leukst? Waarom?
- Zijn er personages die je eerder saai vindt? Waarom?

Zie ook verder onder '2.1. Thema: sprookjes'.

2.2. Schrijfstijl

- Hoe zou je de schrijfstijl omschrijven? Eerder gemakkelijk of eerder moeilijk? Eerder kort of eerder lang? Eerder snel of eerder traag?
- Wat valt op aan de zinnen, alinea's? (de auteur gebruikt korte zinnen; elke zin begint op een nieuwe lijn)
- Gebruikt de auteur moeilijke woorden? (dit is natuurlijk relatief)
- Zijn er veel omschrijvingen? Kan je je de personages en de omgeving goed voorstellen?
- Zijn er veel dialogen (gesprekken)?
- Leest de tekst aangenaam voor jou? Waarom wel/niet?

2.3. Illustraties

- Hoe zou je de illustraties omschrijven? Eerder realistisch of eerder cartoonesk? Eerder strak of eerder vloeiend? Eerder kleurrijk of eerder grijs?
- Hoe beeldt de illustrator de personages af? Wat valt er op? (er wordt telkens een lichaamsdeel uitvergroot: het hoofd van ridder Roa, de billen van haar moeder (p.56), de buiken van sommige rovers, de benen van andere, de benen van tovenaars Bonno, de kin van Ayla's vader...)
- Hoe wordt de draak afgebeeld? (lange nek, lange staart, veel tanden, stekels op rug en staart, grote poten met klauwen, vleugels...) Is dit hoe jij je een draak zou voorstellen? Welke elementen zijn dezelfde, welke anders?

2.4. Tekst / Illustraties

De illustraties vullen het verhaal op veel verschillende manieren aan.

- Welke manieren kan je opnoemen? (uitnodiging op pagina 13, recept op pagina 39, vriendenboekje op de schutbladen, digitale kanalen op pagina 15, vlogs op pagina's 37 en 52, geïllustreerde woorden op pagina's 16, 41, 55 en 57, bordjes op pagina 41)
- Leest dit vlot? Maakt het het lezen aangenamer? Moeilijker? Levendiger?
- Verkies je dit soort boeken of liever boeken met enkel doorlopende tekst?

2.5. Einde

Ridder Roa lost haar (veelal) gevaarlijke ontmoetingen telkens op een creatieve manier op.

- Vond je het spannend? Dacht je op een bepaald moment dat het misschien niet zou lukken?
- Hoe lost ze de dreiging van de rovers op? (spelletje verstopperij) En de ontmoeting met de tovenaars? (hulp bij zijn verliefdheid) En de redding van prinses Ayla van de draak? (belofte om te helpen bij Miss Draak-verkiezing)
- Wat valt op aan al deze oplossingen? (ze zijn geweldloos)
- Vond je het goede oplossingen? Was je erdoor verrast?

Prinses Roa en prinses Ayla worden verliefd en gaan trouwen.

- Had je dat verwacht?
- Wat vond je van dit einde?

3. VERWERKING

3.1. Thema: sprookjes

Ridder Roa is geen gewoon sprookje...

- Kan je benoemen wat dit sprookje zo speciaal maakt?

Als begeleider kan je uit de antwoorden drie thema's destilleren: metafictie (uiteraard in eenvoudige bewoordingen uitgelegd aan de juryleden, zie <https://nl.wikipedia.org/wiki/Metafictie>), diversiteit en 'moderniteit'. Eventueel kan je ook vertrekken vanuit de recensiefragmenten in de bijlage bij deze inspiratiefiche. De drie thema's zijn er in kleur aangeduid.

Over metafictie:

- Meestal wordt in een verhaal net niet gezegd dat het een verhaal is. Het is dan de bedoeling dat het verhaal net echt lijkt zodat je er helemaal in kan verdwijnen. In dit boek weten de personages zelf dat ze in een sprookje meedoen, ze verwijzen er ook zelf naar. Wat vond je daarvan?
- Had je het hierdoor moeilijk om in het verhaal te duiken?
- Neem pagina 8 erbij. Klopt dit? Verlopen sprookjes meestal volgens die regels? Kun je voorbeelden bedenken waarin de regels gevolgd worden? Ken je sprookjes waarin de regels niet van toepassing zijn?

Over diversiteit:

- Welke soorten diversiteit zitten er in het boek, of: hoe zijn de personages uit Ridder Roa anders dan de personages die je meestal in sprookjes vindt? (genderdiversiteit: twee prinsessen worden verliefd, tovenaars is verliefd op andere tovenaars, draak wil Miss-verkiezing winnen; culturele diversiteit: Roa, Ayla en verschillende andere personages zijn zwart)
- Wat vond je ervan dat dit verhaal over twee verliefde prinsessen ging?
- Wat vond je ervan dat de prinsessen zwart zijn?
- Vond je het fijn dat de personages divers zijn? Of mag het wat jou betreft gewoon over een witte prins en prinses gaan? Waarom?
- Neem pagina 58 erbij. Ga je akkoord met deze aanpassingen?

Over de moderne aspecten:

- Welke moderne elementen zijn je opgevallen? (voetbal, riddergezocht.nl, vlogs, Miss-verkiezing...)
- Vond je de websites, vlogs... herkenbaar? Volg jij sociale media? Welke?
- Wat vond je van de vermenging van traditionele (prinsessen, ridders, lakeien...) en moderne elementen?
- Kan een sprookje ook té modern zijn? Is het misschien geen sprookje meer als het te veel moderne elementen bevat? Wat moet een sprookje minimum bevatten om een sprookje te blijven? Vond je dit boek nog een echt sprookje?

3.2. Thema: verliefdheid

In sprookjes worden prins en prinsessen heel snel verliefd op elkaar, en ze trouwen onmiddellijk. Ook bij Roa en Ayla gaat het snel.

- Vanaf wanneer wist je dat Roa verliefd was op Ayla? (zie p.16)
- Geloof jij dat liefde op het eerste gezicht bestaat? Of heb je meer tijd nodig om echt verliefd te worden?
- Zou het in het echte leven ook werken om onmiddellijk te trouwen?

3.3. Reflectie

Ridder Roa werd niet alleen veel gecenseerd, de recensies waren unaniem lovend en enthousiast (zie bijlage bij deze inspiratiefiche).

- Wat vond jij van dit boek? Ben jij ook enthousiast of net niet? Waarom?
- Wat vond jij positief aan het boek?
- Waren er dingen die jij negatief vond aan dit boek? Welke?
- Het verhaal van ridder Roa gaat verder in "Ridder Roa en de boze tovenaer" en "Ridder Roa en de verliefde trol". Wil je deze boeken ook lezen?

3.4. Creatieve verwerking: tekenopdracht en vlog**MATERIAAL**

-
- papier
  - kleurpotloden / wasco's / als je veel tijd hebt: verf
-

Vraag de juryleden hun eigen draakverhaal te tekenen of schilderen:

- Hoe ziet jouw gevaarlijke draak eruit? Beeld de draak af op een deel van het blad, zorg ervoor dat er ruimte over blijft.
- Hoe zie je je meest dappere zelf? Ben je een ridder, piraat of superheld, of ga je de draak te lijf in je mooiste jurk of je pyjama? Beeld jezelf naast de draak af in een dappere pose.
- Bedenk een goed klinkende naam voor jezelf en zet de titel "(naam) en de gevaarlijke draak" met mooie / indrukwekkende / kleurrijke... letters bij de afbeelding.
- Verzin nu je eigen verhaal bij je illustratie. Hoe ga jij je gevaarlijke draak verslaan? Kan je een geweldloze manier bedenken?

Maak met de groep een vlog om het boek voor te stellen!

4. VERDER LEZEN

- Ridder Muis / Dirk Nieland en Marjolein Pottie (ill.) (De Eenhoorn, 2010)
  - Avonturen van de dappere ridster / Janneke Schotveld en Milja Praagman (ill.) (Van Holkema & Warendorf, 2020)
  - Heer ridder Louis en de vreselijke vrouwe / Myles Mcleod en Greg Mcleod (ill.), (Moon, 2021)
-

Bijlage: Ridder Roa en de gevaarlijke draak

Fragmenten uit recensies

“*Ridder Roa en de gevaarlijke draak* is in verschillende opzichten een bijzonder boek. Het eerste dat opvalt is het **metafictionele karakter**. Het verhaal is gelardeerd met andersoortige teksten zoals uitnodigingen, **social media-berichten**, recepten, een **vlogtutorial** en wegwijzers. Het boek begint met de sprookjesgeboden en eindigt met de door Roa herschreven regels. Tussendoor worden **de regels van sprookjes steeds ter discussie gesteld**.

Alles is **queer** in *Ridder Roa*. [...] Hij [Pim Lammers] speelt met de genrenormen van het sprookje en **laat de hoofdpersonen de gendernormen ondermijnen**. [...] **Dat Roa en Ayla zwart zijn**, is alleen op de tekeningen van Natascha Stenvert te zien; hun huidskleur wordt in de tekst niet gethematiserd.”
(Marie-José Klaver, Tzum)

“Ligt de **diversiteit** er niet veel te dik bovenop? Ja, maar juist dat werkt geestig, vooral **omdat de personages zich bewust zijn van de traditionele regels voor sprookjes**, zoals: ‘Prinsessen worden altijd gered door ridders’ en ‘Ridders gaan op avontuur, prinsessen niet’. Dat ze die regels benoemen en aanvechten geeft de serie zowel een **metafictioneel** als maatschappijkritisch karakter en levert humorvolle scènes op met soms een vleugje spot: [...]”
(Bas Maliepaard, Trouw)

“Vind je sprookjes over het algemeen ouderwets? Ben je er wel klaar mee dat de ridders de prinsessen moeten bevrijden? Dan is dit een sprookje voor jou! [...] Dit boek, geschreven op Avi-niveau M5, is een verademing. **Typische rolpatronen van sprookjes worden op de hak genomen, uitvergroot of omgedraaid**. Het levert een heel origineel en **modern** sprookje op. De illustraties van Natascha Stenvert zijn fijn om naar te kijken. Soms zijn ze paginagroot, de andere keer is het een kleinere illustratie naast de tekst. Ze passen altijd goed bij het verhaal.”
(Dieke Grootsholten, Kinderboekenjournaal)

“Een sprookje dus met **hele herkenbare interesses van de jeugd van tegenwoordig**. Pim Lammers heeft met dit boek op een hele leuke wijze verschillende belangrijke thema’s gecombineerd en toegankelijk gemaakt. Zoals **genderstereotypen, huidskleur en homoseksualiteit**. **En het is ontzettend belangrijk dat er ook in boeken een goede afspiegeling is van alle diversiteit in de samenleving**. Voor bijvoorbeeld meisjes met een donkere huidskleur is het belangrijk dat zij zichzelf herkennen in verhalen. Zoals het ook een fijne herkenning kan zijn voor kinderen die niet binnen de stereotype verdeling jongens en meisjes passen.”
(Lianne, StoerLeesVoer)

“Want **dit sprookje lapt gewoon al die regeltjes aan zijn laars**. Dit sprookje is grappig, meeslepend en heel spannend, maar ook **heel modern, vernieuwend en eigentijds**. **Internet en zoekpagina’s, maar ook vloggers komen in het sprookje voor**. Ook de liefde wordt zo mooi beschreven en komt heel natuurlijk over. Tekst en tekeningen vullen elkaar wonderwel aan.”
(Valerie, Valeries boekenwereld)

“Waarom dit boek in de schoolbibliotheek hoort:

- Dit boek laat kinderen kennis maken dat je anders mag zijn en dat je je ook buiten de gebaande wegen mag wagen. Als je je hart maar volgt...
- Er is **aandacht voor de onderwerpen als inclusiviteit en genderneutraliteit**. In onze samenleving mogen we nog meer accepteren dat iedereen zijn eigen keuzes maakt en dit accepteren.
- Sprookjesverhalen is iets van generatie op generatie doorgegeven wordt. Een **nieuwerwets tintje** kunnen de oude sprookjesverhalen wel gebruiken. Zo kunnen de verhalen ook aan de volgende generatie doorgegeven worden.
- Sprookjesverhalen horen in een schoolbibliotheek. Oude sprookjesverhalen zijn vaak niet zo aantrekkelijk, maar dit verhaal brengt dit genre weer onder de aandacht.”

(Juf Anja, jufanja.eu)